

JOHANN SEBASTIAN BACH

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Son Hastalıkları ve Ölümü (1747-1750)

Leipzig'e döndükten sonra Bach'ın gittikçe artan hastalıkları kendisini de yakınlarını da endişelendirmeye başlamıştı. Özüne karşı pek sert davranan Bach ilk sıralarda bu rahatsızlıkları iki kat etkinlikle alt etmeye uğraştı. Fakat bu sefer ilaçlar yetersiz kalıyordu. Hele gözlerinden çok rahatsızdı. Eskiden beri miyop olan gözleri fazla çalışmaktan ve notaları kopyalamaktan yorulmuş, yavaş yavaş görmez olmaya başlamıştı. 1749'da gözlerine yapılan ameliyat başarısızlıkla sonuçlanarak 1750'ye doğru tamamen kör olmasına yol açtı.

Kimi yazarlara göre körlüğünün nedeni olasılıkla temporal arterittir (Jasna Pucarın-Cvetkovi, 2011).

Bach'ın körlüğü cesaretini, sabrını ve dinsel inancını hiç sarsmadı. O yine çalışmalarını sürdürüyordu. Gözlerinden dolayı karanlık bir odada kalmaya mahkûm olmasına karşın damadı ve çömezi J. Chr. Altnicol (1720-1759)'e son koral'ini söyleyip yazdırıyordu. Bu koral "En büyük sıkıntılara düştüğümüzde" (Wenn wir in höchsten Nöthen sein) sözleri ile başlıyordu. Bach ölümünün yaklaştığını hissedince o koralin başına "Tanrım işte katına çıktım" tümcesini yazdırmıştır. "Füg sanatı" ve org için 18 büyük koralin son üçünü Altnicol dikte etmişti.

Gerçi ölümünden yaklaşık on gün önce gözleri yeniden görmeye başladıysa da mumun son alevine benzeyen bu iyileşme pek geçici kaldı. Sonunda yüksek ateşle bir inme geldi ve yapılan sağıltım yarar sağlamayarak 28 Temmuz 1750 akşamı saat dokuza çeyrek kala, 66 yaşında hayatını kaybetti. Elinden çıkan son notalar, üstünde çalıştığı Füg Sonat'nın bir bölümüydü. Burada ikinci temayı oluşturan notalar, Si bemol, La, Do, Si bekar, alfabetik okunuşlarıyla B, A, C, H, bestecinin adını şekillendiriyordu. Oğlu Karl Philippe Emanuel, eserin üstüne şu notu düştü: "Bu füg'de Bach adı, bir kontrstüje olarak yerleştirilmiştir. Yazar, ölmüştür". Korkusuzca ve derin bir felsefeyle eserlerinde yer verdiği, tınlarında hemen hemen sıcak ve büyük bir görünüşe bürünen ölüm, onunla eseri arasına girmişti.

Ölümünün, geçirdiği inmeden kısa süre sonra gelişen terminal pnömoniye bağlı olduğu olasılığı üzerinde durulmaktadır (Jasna Pucarın-Cvetkovi, 2012).

Bach, 31 Temmuz 1750'de Leipzig St. Thomas Kilisesi'nin güney duvarının gölgesinde toprağa verildi.